

Head kolleegid, head sõbrad!

Oleme täna murdepunktis. Ees on otsused, mis määravad ära Eesti kõrghariduse tuleviku. Meie kõik oleme panustanud sellesse, et Eesti ülikoolid võiksid pakkuda maailmatasemel haridust – kõigepealt eesti keeles, aga ka inglise keeles, mis on tänapäevase teaduse, ettevõtluse ja poliitika *lingua franca*. Meie kõik armastame oma tööd ega kurda, et töömaht läheb regulaarselt üle töölepingus sätestatud piiri. Samal ajal ei saa ega ei tohi me leppida olukorraga, kus grantide hankimisest, taotluste kirjutamisest ning aruannete koostamisest saab meie põhiline tööülesanne, nii et õppe- ja teadustöö kvaliteet nihkub teisele või kolmandale kohale. Kus nooremate kolleegide madal sissetulek ei luba neil pühenduda teadusele ja oma uurimis- ja õpetamisoskuste arendamisele. Kus ainete valik muutub aina kitsamaks, sellal kui rühmade suurus aina kasvab.

Tasuta kõrgharidus teeb Eestit mitte ainult targemaks, vaid ka võrdsemaks ja sidusamaks. Olgem aga ausad: isegi praegu ei ole haridus meie tudengitele täiesti tasuta. Üle 80 protsendi nendest peavad õpingute kõrval töötama. Räägitakse sellest, et võib ju kehtestada „väikese“ õppetasu, „ainult“ paarsada eurot, et üliõpilasi paremini „motiveerida“. Ma loodan, et kõik saavad hästi aru, et see käiks paljudel üle jõu, nad peaksid oma unistustest loobuma. See suurendaks ebavõrdsust ja lõhestaks ühiskonda veelgi rohkem.

Oleme murdepunktis ka globaalselt. Kliima muutub, pandeemia lõppu pole näha, demokraatlikud ühiskonnad polariseeruvad ning sattuvad populistide mõju alla. Vana usk, et turu nähtamatu käsi paneb kõik paika, on äärmiselt naiivne, kui mitte pahatahtlik. Kasvuhoonegaaside emissioonid iseenesest ei vähene ega vaktsiinid vaestele riikidele iseend ei tarni. Avaliku hüve nimel tuleb teha valikuid, teha otsuseid. Haridus on ka avalik hüve, ja selle eest peab ühiskond maksma solidaarselt.

Suur tänu kõigile kohale tulemast, ja jõudu teile!